

Praktische tool bij aanbestedingen

Emissievrij werken in Groningen

Gemeente Groningen ontwikkelde een praktische tool om werk aan te besteden met zo min mogelijk CO₂-emissie tijdens de uitvoering. Het resultaat van de eerste aanbesteding was verbluffend. Opdrachtgever en opdrachtnemer staken hun nek uit. Een gesprek met Joost Visser, hoofd ingenieursbureau gemeente Groningen.

Groningen wil in 2035 emissievrij zijn; voor de binnenstad moet dat in 2025 al het geval zijn. Er is een breed programma opgezet waarvan de eerste resultaten al zichtbaar zijn. De stadslogistiek wordt in toenemende mate elektrisch, met bijvoorbeeld elektrische bakfietsen, waterstofaangedreven vrachtauto's en veegauto's, en een eigen elektrisch wagenpark voor stadsbeheer. De stad heeft aan de hand van het Ambitieweb¹ voor alle beleidssectoren gedefinieerd welke bijdrage zij gaat leveren en implementeert heel resultaatgericht tal van maatregelen. Voor GWW-werken is de CO₂ prestatieladder² van toepassing (niveau 5, het hoogste niveau) en wilde de gemeente minder CO₂-uitstoot bij de uitvoering van civiele werken.

Geef mensen en de markt de ruimte

Binnen het ingenieursbureau worden innovaties gestimuleerd. Joost is ervan overtuigd dat je mensen volop de ruimte moet geven om met nieuwe ideeën te komen en ze uit te proberen 'en ja, soms mislukken die, nou en, daar leren we van!'. Eén groepje collega's wilde op een eenvoudige manier een BPKV-beoordelingsmethode (beste prijs-kwaliteitverhouding, voorheen EMVI) bedenken waarmee het mogelijk zou zijn om inschrijvingen te beoordelen op de mate van

emissievrij werken. Joost: 'Het resultaat was een ontzettend eenvoudige tabel, waarin een score werd toegekend aan de mate van emissiereductie.' Elke maatregel van een aannemer scoorde extra punten. Denk bijvoorbeeld aan het gebruik van HVO brandstof (Hydrotreated Vegetable Oil), Euro 6-diesel en de inzet van elektrisch of waterstofmateriaal.

De nieuwe beoordelingsmethode is toegepast bij de aanbesteding van een enorme vervangingsopgave in de binnenstad. 60.000 vierkante meter oude gele stenen die de loopstroken in de hele binnenstad markeren, worden in vier jaar tijd vervangen. Tijdens de jaarlijkse markttag met aannemers, heeft het ingenieursbureau met aannemers gediscussieerd over de vraag hoe de GWW-sector (grond-, weg- en waterbouw) gaat bijdragen aan CO₂-reductie bij uitvoering van werken. De markt is er klaar voor, maar gaf duidelijk aan dat de gemeente duidelijk moet maken wat het beleid is

WEBSITE

www.avitec.nl
www.skao.nl
www.groningen.nl

FOTO: AVITEC-NL

◀ Emissievrij werken in de openbare ruimte.

en wordt, zodat de markt vroegtijdig kan anticiperen en investeren. Het ingenieursbureau heeft helder haar ambities neergezet: emissiereductie wordt al in 2019 een criterium bij BPKV-aanbestedingen.

Aansprekend resultaat

Maar liefst vijf aannemers schreven in op de vervangingsopgave van 60.000 vierkante meter bestrating. Aannemer Avitec presenteerde een vrijwel volledig elektrisch aangedreven wagenpark en materieel. Zij scoorde als enige inschrijvende partij vrijwel maximaal op CO₂-reductie en ondanks een 10 procent hogere prijs dan nummer 2 werd de opdracht via een vlekkeloze aanbestedingsprocedure daarmee aan Avitec gegund. Deze aannemer koopt groene stroom in en laadt materieel en voertuigen op bij de gemeentelijke 'laadhubs'. Kleine transportvoertuigen, trilplaten, een shovel, lamellenknipper, personenvoertuigen: alles is elektrisch en nieuw aangeschaft. Alleen voor zwaar werk, bijvoorbeeld transport van stenen, worden dieselvrachtwagens ingezet, maar dan wel met gebruik van HVO-brandstof die voldoet aan de Euro 6-norm (diesel gewonnen uit biomassa). Joost: 'Deze aannemer heeft zijn nek enorm uitgestoken. De inschrijfprijs paste binnen ons budget. Deze aannemer toont visie en wil echt innoveren.'

De toekomst

Joost ziet een enorme ontwikkeling van emissiereductie bij GWW-werken. 'Voor zware GWW-werken zullen HVO-die-

selvoertuigen maar ook waterstof aangedreven voertuigen op korte termijn de standaard worden verwacht ik. Gemeente Groningen voert haar groenbeheer al emissieloos uit, en zeker met onderhoudscontracten voor de langere termijn worden aannemers de komende jaren gestimuleerd om te investeren in elektrificatie.' Daar komt bij dat de PAS-problematiek ('de stikstofcrisis', red.) versneld zal leiden tot meer emissievrij uitvoeren van GWW-projecten.

Zowel gemeente Groningen als Avitec zijn overvallen door de positieve publiciteit rondom deze aanbesteding. De kracht van de Groningse aanbestedingsmethode zit hem in de eenvoud. Joost: 'Ik geloof erin dat we duurzame innovaties gewoon moeten gaan dóen. En houd het voor de markt zo eenvoudig mogelijk als dat kan. Ga dus genuanceerd om met instrumenten als Dubocalc en MKI-waarden (milieukostenindicator, red.). Blijf ook in gesprek met de aannemers over noodzaak en ambitie. Dat stimuleert mogelijk innovaties bij aannemers. Denk aan gezamenlijke investeringen, nieuwe contractvoorwaarden en aanbestedingsvormen. Houd ook rekening met weerstanden binnen de gemeentelijke organisatie, maar ga ook daar het gesprek aan en neem mensen mee in nieuwe ontwikkelingen om emissieloos te bouwen. Want het kan, dat heeft deze Groningse aanpak bewezen.' ●

Noten

1. Zie www.duurzaamgww.nl/ambitiweb voor uitleg van wat Ambitiweb inhoudt.
2. Zie www.skao.nl/wat-is-de-ladder voor uitleg van de CO₂-ladder.